

Opdrachtfiche OPO 14 + 22 Master 'on identity and continuity'

Semester	1+2
Campus	Gent/Brussel
Studiepunten	15 (opo 14) +25 (opo 22)
Titularis	Tom Callebaut, Ignaas Back
Mededocenten	Hilde Bouchez, Klaas Vanslebrouck

Een zoektocht naar continuïteit en identiteit (semester 1)

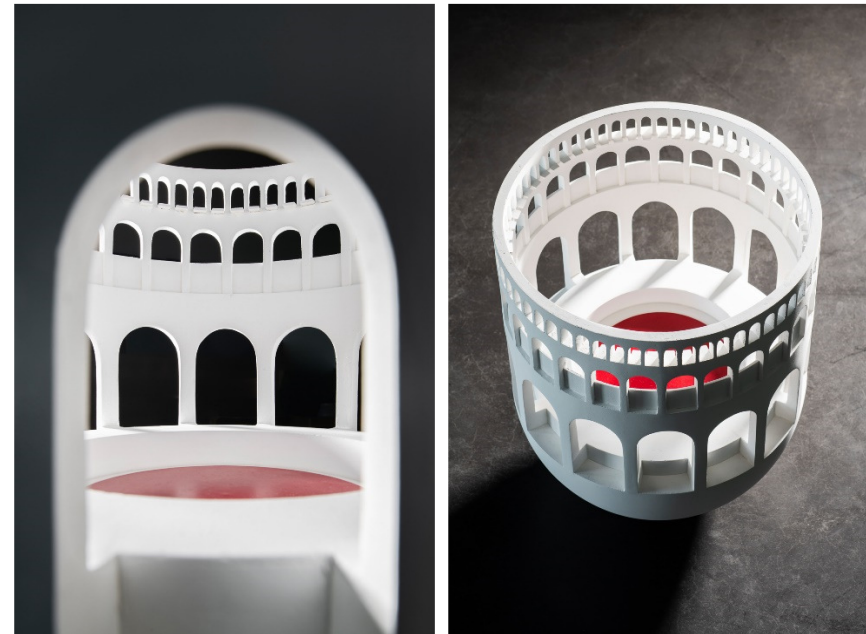
Inzet: Ambacht

Engagement: Craftmanship

'In the arena' (semester 2)

Een ontwerpend onderzoek naar een lokale wereldarena voor het doen, denken en delen

Beschrijving inhoud en aanpak (geldend voor alle (4) masterproefomgevingen / thematische lijnen):

De Masterproef is het sluitstuk van een opleiding, maar kan tevens gezien worden als het startmoment van een professionele en/of academische loopbaan. Met het voltooien van de masterproef bewijst de student in staat te zijn op een zelfstandige en originele manier een complexe probleemstelling uit te diepen, er kennis over en inzicht in te verwerven en er, op een kritisch wetenschappelijk/artistiek wijze, antwoord op te geven.

Bij de aanvang van de Master kiest de student voor één van de uitgezette thematische lijnen.

Semester 1 is gewijd aan het ontwikkelen van een ‘intentieverklaring’ voor de Masterproef. Dit is een grafische en tekstuele presentatie van het onderwerp, de probleemstelling, de vooropgestelde methodes en eventueel de hypotheses van het individuele Masterproef-project.

Semester 2 staat in het teken van het uitwerken, toetsen en bijsturen van de in semester 1 geformuleerde ‘intentieverklaring.’ Een onderzoeksmatige onderbouwing (via ontwerpend onderzoek, via het observeren, via literatuurstudie...) is hierbij essentieel. Het betreft een dynamische activiteit waarbij het ontwerpen centraal staat en waarrond verschillende activiteiten en disciplines configureren.

De begeleiding van de masterproef tijdens semester 2 wordt georganiseerd in verschillende ateliers, elk met een eigen thematische lijn. Elk atelier wordt geleid door een interdisciplinair samengesteld docentenduo of trio. De in de masterproef aangereikte methodiek – het ‘hoe’ van de masterproef – verschilt per masteratelier en is gelinkt aan de ontwerp- en onderzoeksexpertise van het docentenduo of trio.

De masterproef betreft een open-einde opdracht dwz dat de opdracht, het ‘wat’, gaandeweg wordt geformuleerd door de student. De student stelt zich hierbij kritisch op binnen de eigen discipline en de praktijk ervan. Hij/zij situeert zijn/haar werk bovendien in het actuele internationale discours van het vakgebied.

Specifiek thematische leerlijn **On Continuity and Identity** :

De thematische lijn ‘On Continuity and Identity’ bestudeert de rol van erfgoed in onze dagelijkse omgeving en bevraagt de manier waarop het bijdraagt aan onze identiteit. Overall worden we expliciet met erfgoed geconfronteerd. Het begrip erfgoed wordt

vaak met objecten en gebouwen geassocieerd die officieel door experts zijn erkend en vaak onder een erfgoedstolp zijn geplaatst, en daardoor alle sporen van het werkelijke leven hebben verloren.

De thematische leerlijn ‘erfgoed en authenticiteit’ wil met het onderzoeksproject ON IDENTITY AND CONTINUITY oude kennis en wijsheid terug activeren als een motor voor betekenis in een geglobaliseerde en superdiverse wereld. Dit doet ze aan de hand van een wilde, genereuze, duurzame en geëngageerde architectuur.

Semester 1 : *zoektocht naar continuïteit (docenten Ignaas Back, Klaas Vanslembrouck, Hilde Bouchez)*

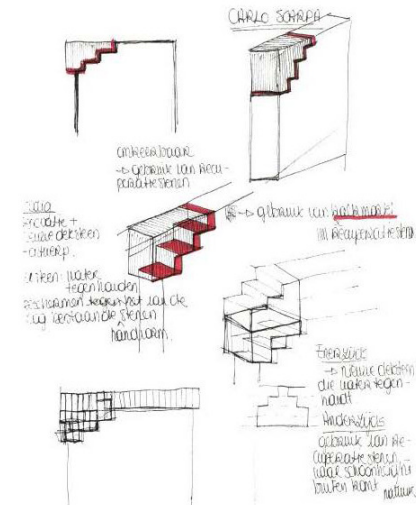
Ongeveer honderd jaar geleden kwamen mensen in de mogelijkheid om hun kennis, hun grondstoffen en ook zichzelf over de hele planeet te transporteren. In dit proces van globalisering verwees het rijke Westen het traditionele – dat per definitie lokaal is - naar het museum en verloor het zijn verbinding met het alledaagse leven. ‘Traditie’ werd ‘erfgoed’. In verschillende ontwikkelingslanden doet er zich op dit ogenblik een gelijkaardig proces voor. Vooruitgang wordt er gelijkgesteld aan een zo groot mogelijke assimilatie met het Westen en gaat daardoor ten koste van de eigen traditie.

Deze studio onderzoekt hoe er een continuïteit kan gecreëerd worden in de overdracht van oude kennis, zowel op narratief als op technisch vlak. Niet uit nostalgie, maar omdat deze kennis -mits ze geactualiseerd wordt- duurzame scenario’s aanreikt om met actuele noden om te gaan.

De uitdaging is deels van bouwtechnische aard, in die zin dat het ontwerp betere bouwfysische omstandigheden moet garanderen. Maar daarnaast bestaat de uitdaging er ook in om het ontwerp terug in de lokale gemeenschappen te verankeren, nadat de overheid dit er uit losgetrokken heeft door in de landelijke regio's publieke gebouwen te bouwen zonder participatie van de bevolking en volgens een 'moderne' bouwmethode waartoe de bevolking zich niet intuïtief kan verhouden.

Aangezien deze publieke gebouwen en het daaraan gekoppelde gebeuren op zowel materieel, als narratief vlak nauwelijks geworteld zijn in de plek waar ze zich bevinden, beschouwen we ze in het perspectief van onze ontwerpstudio als weinig authentiek. Het gevolg is een groot gebrek aan lokale betrokkenheid ten aanzien van het programma, en we stellen dat een éézijdige focus op de bouwtechnische criteria bij de opbouw in eenzelfde situatie zou resulteren. Hierom willen we met deze ontwerpstudio vanuit onze methodiek, waarmee we willen onderzoeken in welke mate factoren als traditie en ambacht, maar ook identiteit, herinneringen en anekdotes kunnen bijdragen tot authentieke ontwerpvoorstellen. Het behoort ook tot de methodiek om naast het contextuele onderzoek op een 'hands-on' manier op de plek in te grijpen, en hierbij alle betrokken partijen actief te betrekken. Dit betekent dat het ontwerp een actief leertraject vormt waarin de gebruikers leren over hun eigen identiteit en cultuur, in plaats van een passieve schil vanuit een éézijdige focus op globalisatie en toerisme.

Semester 2 : een lokale wereldarena (docenten Tom Callebaut en Hilde Bouchez)

Dit ontwerpend onderzoek is een vervolg op de masterstudio uit het 1e semester waarbij gezocht werd hoe er een continuïteit kan gecreëerd worden in de overdracht van oude kennis, zowel op narratief als op

technisch vlak. Niet uit nostalgie, maar omdat deze kennis -mits ze geactualiseerd wordt- duurzame scenario's aanreikt om met actuele noden om te gaan. In semester 1 lag de focus op het ambacht. Er werd een traditionele ambacht ten gronde bestudeerd en hertaald naar vandaag. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een ontwerp uitgevoerd op schaal 1:1.

In semester 2 krijgt het ontwerpend onderzoek een vervolg vanuit de zoektocht naar het creëren van een goede context voor de ambachtsman of -vrouw uit semester 1. Een goede context we ze heel vakkundig en bezielde kunnen werken én waarbij die kennis en die bezieling op een inspirerende manier aan anderen kan overgedragen worden. Een heel lokaal, kleinschalig en specifiek project met een globale, multiculturele ambitie. Hieruit is de titel 'een lokale wereldarena voor het doen, denken en delen' ontstaan.

De opdracht wordt enerzijds gedragen door de onderzoeksvraag: 'Hoe kan een ambacht een hefboom zijn om mensen aan te zetten tot actie in het creëren van een betere wereld?' Hierbij moet, met de inzichten van het eerste semester in het achterhoofd, onderzocht worden wat de concrete kracht en de filosofische betekenis kan zijn van een traditioneel ambacht voor een geglobaliseerde wereld.

De opdracht wordt gezien als een exploratie in de wereld van het ontwerpend onderzoek. Hierbij zal gestimuleerd worden om via een dynamisch concentrisch proces te exploreren in plaats van een logisch lineair proces te volgen. Bij een concentrisch proces worden denken, ontwerpen, bouwen, uittesten, samenwerken en reflecteren als één gelijktijdige actie van bij het begin opgestart en bevruchten die diverse actoren elkaar permanent doorheen het hele semester. Onderzoek als een dynamisch avontuur op zoek naar nieuwe inzichten. Het concept van 'Het Wilde Ding' van Hilde Bouchez en het concept van 'De Genereuze

Ruimte' zijn twee startpunten van waaruit het onderzoek zich kan ontwikkelen.

De opdracht wordt anderzijds gedreven door de ontwerpvrage: 'Hoe kan interieurarchitectuur (ruimtelijke interventies en objecten) een context creëren voor wie in de arena staat waarbij zowel het doen, denken als delen gestimuleerd worden? Hierbij moet een ruimtelijke context ontworpen worden die zowel de persoon in de arena activeert als de wereld rondom motiveert in het nemen van actie.

Hierbij is, met de ervaringen van het eerste semester in het achterhoofd, het gekozen ambacht van bij het begin van het academiejaar de leidraad. De concrete opdracht kan op twee manieren aangezet worden, maar moet telkens vertrekken vanuit een bestaande context. Ofwel kan gewerkt worden in het bestaande atelier van de ambachtsman of -vrouw die als inspirator diende in semester 1. Ofwel kan er vertrokken worden van de specifieke context waarin het gebouwde ontwerp uit semester 1 stond. In beide gevallen wordt gevraagd om aan de hand van ruimtelijke interventies en objecten de gevraagde context vorm te geven.

Een ruimtelijke interventie is niet enkel op comfort en veiligheid gericht maar ook op frictie en uitdaging. Het wil vooral iets teweegbrengen: interactie. Het kan grote of een kleine ingreep in de ruimte zijn, het kan permanent of tijdelijk van aard zijn, maar het moet vooral flexibel en wendbaar zijn zodat het zich aanpast aan de tijd en inpast in de diversiteit van een superdiverse maatschappij. Een ruimtelijke interventie is een beleving en een handeling, actie en reactie, geruststellend en bevragend. Het is een instrument voor iedereen die bij een genereuze ruimte betrokken is: niet enkel de architect of de bewoner, maar ook burens, vrienden, de poetshulp of leveranciers, beleidsmakers en bij uitbreiding de hele maatschappij. Iedereen kan het instrument beleven, gebruiken, interpreteren en vervormen.

Benodigde materialen

Verplichte literatuur:

BOUCHEZ Hilde, Het Wilde Ding, Art Paper Editions, 2017, ISBN 9789490800598 (NL)

Studiemateriaal wordt beschikbaar gesteld via Toledo.

INGOLD Tim, Making: Anthropology, Archeology, Art and Architecture, 2013

KOREN Leonard, Undesigning the Bath, Stone Bridge Press, 1996

PALLASMAA Juhani, The Thinking Hand, Wiley, 2009

PALLASMAA Juhani, The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses, Wiley, 2012

PALLASMAA Juhani, 'Identity, intimacy, and Domicile,' in: Encounters 1, Rakennusieto Publishing, 2012, pp.112-126

SENNETH Richard, The Craftsman, Yale University Press, 2009

SERGISON BATES, Papers 2, Fausto Editores, 2011

ZUMTHOR Peter, Atmospheres, Birkhäuser Architecture; 5th Printing, 2006

zie toledo

Timing

Semester 1 :

	Activiteit	Toelichting
Week 1	intro	Introductie & keuze
Week 5	Review 1	Tussentijdse evaluatie
Week 9	Review 2	Tussentijdse evaluatie
Week 14	Eindevaluatie	Jury

Semester 2 : wo 16/02/2022

Opdrachtfiche 2021-2022 – informatie onder voorbehoud van eventuele wijzigingen

Introductie + mondelinge presentatie intentieverklaring

Lessen (zie uurrooster)

17/06/2021 masterjury Brussel

18/06/2021 masterjury Gent

Eventuele aanpassingen en verdere invulling van dit tijdschema (met onder meer tussentijdse reviews) worden via Toledo of door titularissen gecommuniceerd.

	Activiteit	Toelichting
Week 1		
Week ...		
Week ...		
Week ...		
Week ...		
Week ...		
Week 14	Eindevaluatie	

Evaluatieprocedure

evaluatiecriteria, evaluatieprocedure, timing, output, deadlines en vormvereisten zijn terug te vinden in de ects fiche, en in de algemene opdrachtliche master.